

Od czego zależy nasze zdrowie? projekt realizujący treści ścieżki prozdrowotnej i ekologicznej

---

Anna Adamczyk

Projekt „Od czego zależy nasze zdrowie?” integruje treści wokół tematyki „zdrowie”. Zadania przeznaczone do realizacji przez grupy dotyczą w zasadzie fizycznego aspektu tego pojęcia – „zdrowia ciała”. Jednak sam udział w projekcie uświadamia złożoność tego zjawiska – wykonanie powierzonych obowiązków, współpraca w grupie to dowód naszego zdrowia psychicznego, a przede wszystkim społecznego.

Zdrowe ciało to efekt działania wielu czynników – zdrowego odżywiania się, ruchu, dbania o higienę własną i otoczenia, właściwego spędzania czasu wolnego. Właśnie wokół tych zagadnień opracowane zostały zadania dla grup. Ostatnie z nich – „Salon zdrowia” – to zebranie dokonanych wszystkich uczestników projektu i odpowiedź na pytanie zawarte w jego tytule – od czego zależy nasze zdrowie?

Praca każdej grupy dotyczy kolejnych czynników wpływających na nasze zdrowie. I tak – pierwsza wyprodukuje zdrową żywność – warzywa w ekologicznym ogródku, a przy okazji zrelaksuje się wykonując prace na świeżym powietrzu. Z efektów pracy kolegów z grupy pierwszej skorzysta grupa druga, która z wyhodowanych roślin przygotowuje potrawy – surówki, sałatki, które będą królować na stole w „Salonie zdrowia”. Kolejne zadanie to „Przyrodniczy bieg terenowy”, gdzie oprócz tak koniecznego dla nas ruchu mamy do czynienia z bezpośrednim kontaktem z przyrodą, co bardzo pozytywnie wpływa na nasze samopoczucie, psychikę. Do dbania o higienę własną i najbliższego otoczenia może zachęcić niektórych systematyczne badanie czystości klas (zadanie czwarte). Bardzo dobrym sposobem uniknięcia poważnych dolegliwości lub chociażby złagodzenia już istniejących są zioła. Oprócz funkcji leczniczej można wykorzystać ich właściwości pielęgnacyjne oraz zastosować w kuchni. Efekty pracy wszystkich grup zostaną zaprezentowane w Salonie zdrowia, o którego wystrój, o panującą w nim atmosferę, zadba kolejna – szósta grupa. Znajdą się tam również prace wykonane na ogłoszone w trakcie realizacji projektu konkursy – komiksy będące interpretacją słów Jana Kochanowskiego „Szlachetne zdrowie, nikt się nie dowie jako smakujesz, aż się zepsujesz”; wiersze i krzyżówki o tematyce prozdrowotnej.

Adresaci projektu:

Projekt przeznaczony jest do realizacji w starszych klasach szkole podstawowej, jednak nie wyklucza możliwości włączenia uczniów klas młodszych.

Uczniowie przystępując do realizacji projektu wybierają sobie zadanie najbardziej dla nich interesujące, które pozwoli im wykazać posiadane umiejętności i uzdolnienia.

Prace odbywają się w grupach mieszanych (uczniowie z różnych klas), dzięki czemu dzieci nabywają umiejętność współpracy w zespole, uczą się rozwiązywania konfliktów i podejmowania decyzji zespołowych.

Osoby zaangażowane w realizację projektu:

- a) uczniowie klas IV-VI,
- b) wszyscy nauczyciele,
- c) PCK,
- d) Samorząd Uczniowski,
- e) Rodzice.

Metody: wywiad, obserwacja, samodzielne poszukiwanie, planowanie działań, zajęcia w terenie, biegi terenowe, praca w ogródku, itp.

Miejsce realizacji projektu:

- szkoła i teren przyszkolny (ogródek i trasa biegu)

Termin realizacji:

- cały rok szkolny
(tak długi termin konieczny jest ze względu na realizację zadania 1 – „Ekologiczny ogródek”. Może zostać skrócony np. do miesięcy wiosennych jeśli na terenie przyszkolnym istnieje już teren pod uprawy, wtedy działania można rozpocząć 7 kwietnia – w Światowy Dzień Zdrowia).

Cele ogólne:

- rozbudzanie zainteresowania dziecka własnym zdrowiem,
- nabywanie podstawowych umiejętności dbania o swoje zdrowie.

Cele szczegółowe:

Po realizacji projektu uczeń potrafi:

- prowadzić ekologiczną hodowlę roślin,
- estetycznie przygotować i spożyć posiłek,
- opisać strukturę piramidy pokarmowej,
- przygotować zdrowy posiłek,
- wykazać znaczenie higieny osobistej i otoczenia,
- wykonać zielnik,
- wymienić rośliny lecznicze i określić ich zastosowanie,
- orientować się w terenie,
- przedstawić fragment utworu literackiego w formie komiksu,
- współpracować w grupie,
- wyciągać wnioski,
- prowadzić dokumentację wykonanej pracy,
- obiektywnie ocenić samego siebie i innych,
- wykonać graficzną prezentację wykonanego zadania.

Treści kształcenia	Przedmiot
▪ zależność życia ludzi od czynników przyrodniczych i pozaprzyrodniczych,	przyroda
▪ orientacja w terenie,	
▪ wpływ człowieka na środowisko przyrodnicze,	
▪ wpływ środowiska na zdrowie człowieka,	
▪ bezpieczne i odpowiedzialne postępowanie ucznia w środowisku,	
▪ higiena ciała, odzieży, obuwia, miejsca pracy i wypoczynku,	
▪ urozmaicenie i regularność posiłków, estetyka ich spożywania,	
▪ zabawy ruchowe i rekreacja,	
▪ radzenie sobie w sytuacjach trudnych i umiejętność szukania pomocy, zachowania sprzyjające i zagrażające zdrowiu,	
▪ podstawowe zasady i reguły obowiązujące w relacjach międzyludzkich,	
▪ wpływ codziennych czynności na stan środowiska naturalnego	

cd Tabeli

Treści kształcenia	Przedmiot
<ul style="list-style-type: none"> ▪ mówienie do rzeczywistych słuchaczy na temat własnych osiągnięć, mówienie płynne i poprawne, 	język polski
<ul style="list-style-type: none"> ▪ pisanie w różnych prostych formach w związku z potrzebą ekspresji własnych doznań, 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ komputer jako źródło wiedzy; zastosowanie komputera w życiu codziennym, 	informatyka
<ul style="list-style-type: none"> ▪ opracowanie za pomocą komputera prostych tekstów, 	wychowanie fizyczne
<ul style="list-style-type: none"> ▪ formy ruchu stwarzające możliwości doskonalenia koordynacji wzrokowo-ruchowej oraz wzmocnienia kondycji fizycznej, 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ćwiczenia uwzględniające zasady współdziałania, respektowania przepisów, zasad i ustaleń, 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zasady sportowego współzawodnictwa, 	sztuka
<ul style="list-style-type: none"> ▪ środki wyrazu plastycznego i działania plastyczne w różnych materiałach, technikach i formach, 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ obserwacja i tworzenie świata dźwięku 	

OPIS PRZEBIEGU PROJEKTU

Grupa I

Zadanie „Ekologiczny ogródek”

termin realizacji: wrzesień – czerwiec

1. Zorganizowanie terenu pod uprawy roślin.
2. Wykonanie kompostownika.
3. Zagospodarowanie ogródka.
4. Pielęgnowanie roślin uprawianych w ogródku (pielenie, nawożenie i pielęgnowanie naturalnymi środkami – wywar z pokrzywy, woda czosnkowa, obornik, gnojówka itp.)

Grupa II

Zadanie „Ekologiczna żywność”

termin realizacji: maj (przygotowanie śniadań i opracowanie książeczki kulinarnej – czerwiec (prezentacja końcowa)

1. Wykonanie „Książeczki kulinarnej zdrowej żywności” potraw, które zostaną wykonane przez uczniów.
2. Przygotowanie dań z wykorzystaniem zbiorów z ekologicznego ogródka.
3. Przygotowanie poczęstunku (np. drugiego śniadania) w trakcie trwania realizacji projektu i na prezentację końcową – do salonu.

Grupa III

Zadanie „Przyrodniczy bieg terenowy”

termin realizacji: wrzesień lub kwiecień

1. Przygotowanie biegu terenowego przez nauczyciela przyrody i wybranych uczniów (*tych, którzy np. z powodów zdrowotnych nie mogą wziąć udziału w biegu lub można tutaj włączyć uczniów klasy III*):

- wytyczenie trasy biegu,
- opracowanie zadań,
- przygotowanie kart zadań.

Grupa IV (*po jednym uczniu z każdej klasy*)

Zadanie „Badanie czystości klas”

termin realizacji: cały okres realizacji projektu

1. Przygotowanie kart czystości,
2. Przeprowadzenie badań wg ww. kart.
3. Przeanalizowanie wyników badań (graficzna prezentacja).

Grupa V

Zadanie „Rośliny lecznicze”

termin realizacji: cały okres realizacji projektu

1. Zebranie informacji o roślinach leczniczych (literatura fachowa, wywiady).
2. Zbieranie roślin leczniczych.
3. Przygotowanie zielnika roślin leczniczych.
4. Wykonanie naparów z wcześniej zasuszonych ziół, soków, syropów itp.

Grupa VI

Zadanie „Zorganizowanie Salonu zdrowia”

termin realizacji: maj-czerwiec

1. Nagranie na kasetę odgłosów przyrody (szum drzew, śpiew ptaków ...).
2. Przygotowanie plakatów, haseł o tematyce prozdrowotnej.
3. Przygotowanie wystroju salonu i prezentacja wszystkich efektów pracy poszczególnych grup zadaniowych (np. wzorcowo zastawionego stołu, spiżarni, kącika sportowego, biblioteczki, wystawy prac konkursowych, kącika „Ostrzeżenie zdrowotne”).

Zadania indywidualne dla chętnych – konkursy

- Rozwinięcie cytatu i zaprezentowanie interpretacji w formie komiksu

Cytat:

„Szlachetne zdrowie, nikt się nie dowie jako smakujesz, aż się zepsujesz.”

Jan Kochanowski

- konkurs na wiersz i krzyżówkę o zdrowiu

Opis przebiegu projektu – zestawienie tabelaryczne
(treści, czas i miejsce jw.)

Zadanie	Włączone przedmioty, organizacje, osoby, konsultacje	Materiały	Wzory kart pracy		Efekty końcowe	
Ekologiczny ogródek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>przyroda</i> – siew i pielęgnacja roślin ▪ <i>technika</i> – prace w ogródku ▪ <i>rodzice</i> – przygotowanie terenu pod uprawy ▪ <i>koło ekologiczne</i> – prace w ogródku, uprawa roślin 	<ul style="list-style-type: none"> - nasiona, - sadzonki, - narzędzia 	<p>Każda grupa zadaniowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przed przystąpieniem do pracy ustala kontrakt wg ZAŁĄCZNIKA 1 oraz dokonuje przydziału zadań – ZAŁĄCZNIK 2, • po wykonaniu zadania sporządza sprawozdanie wg planu – ZAŁĄCZNIK 3 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ „Legitymacje roślin z naszego ogródka” – ZAŁĄCZNIK 4 ▪ Badamy „kondycje” naszego kompostownika – ZAŁĄCZNIK 5 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kompostownik ▪ ekologiczny ogródek przyszkolny ▪ warzywa i kwiaty, które znalazły się w Salonie zdrowia
Ekologiczna żywność	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>informatyka</i> – wykonanie książeczki kulinarnej ▪ <i>technika</i> – przygotowanie dań (sałatek, surówek itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> - materiały piśmienne, - warzywa z ogródka. 	<p>Wzór strony książeczki kulinarnej – ZAŁĄCZNIK 6</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ książeczka kulinarna ▪ surówki, sałatki i inne potrawy zaprezentowane (i spożyte) na stole w Salonie zdrowia 	
Przyrodniczy bieg terenowy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>przyroda</i> ▪ <i>wychowanie fizyczne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - materiały piśmienne, - pomoce, w zależności od opracowanych zadań do wykonania na trasie biegu 	<p>Karta kontrolna biegu – ZAŁĄCZNIK 7</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ mapa terenu ▪ efekty pracy na poszczególnych stanowiskach zadaniowych biegu (np. upieczone wianki) 	

cd. Tabeli

Zadanie	Włączone przedmioty, organizacje, osoby, konsultacje	Materiały	Wzory kart pracy		Efekty końcowe
Badanie czystości klas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>PCK, pielęgniarka</i> – opracowanie kart badania czystości ▪ <i>Samorząd Uczniowski</i> – przeprowadzenie badania czystości 	- materiały piśmienne	Arkusze obserwacji poziomu czystości w klasach – ZAŁĄCZNIK NR 8		<ul style="list-style-type: none"> ▪ estetyczne i czyste klasopracownie ▪ karty czystości
Rośliny lecznicze	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>przyroda</i> ▪ <i>informatyka</i> ▪ <i>technika</i> 	- materiały piśmienne, - zebrane rośliny	Wzór karty zielnika – ZAŁĄCZNIK NR 9		<ul style="list-style-type: none"> ▪ zielniki ▪ książka ziół ▪ zebrane i zasuszone zioła
Salon zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>biblioteka szkolna</i> (tutaj można zorganizować salon) ▪ <i>sztuka, technika, informatyka</i> – wykonanie dekoracji, plakatów, haseł itp. 	- materiały dekoratorskie - meble (wyposażenie biblioteki)-szafki, stół jako miejsce prezentacji - naczynia kuchenne - kasety+ magnetofon			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Salon zdrowia – zgromadzone w nim efekty pracy wszystkich grup oraz dekoracje wykonane na sztuce, technice ▪ odgłosy przyrody nagrane na kasetę magnetofonową
Konkursy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>język polski</i> ▪ <i>gazetka szkolna</i> – druk prac na łamach gazetki 	- materiały piśmienne - nagrody dla zwycięzców konkursów			<ul style="list-style-type: none"> ▪ prace konkursowe ▪ informacje w gazecie szkolnej

Organizacja konsultacji z nauczycielem

Nauczyciele (w zależności od swoich możliwości czasowych) ustalają konkretne godziny spotkań, np. po skończonych zajęciach. Konsultacje mogą również odbywać się w czasie długiej przerwy, na zajęciach koła ekologicznego, koła informatycznego.

Efekty końcowe projektu, dokumentacja

Efekty końcowe projektu zostaną zebrane i przedstawione w formie „Salonu zdrowia” (patrz: Prezentacja projektu). Oprócz tego uczniowie w każdej grupie podpisują kontrakt, dokonują podziału zadań i sporządzają sprawozdanie wg załączników 1-3. Do sprawozdania dołączają zdjęcia, karty pracy (wg załączników 4-9 lub własne, wypracowane przez grupę), mapki, itp.

Prezentacja projektu

Prezentacja projektu przybierze formę „Salonu zdrowia”, zorganizowanego np. w szkolnej bibliotece. Znajdą się tam:

- „Spizarnia” – warzywa, kwiaty z ekologicznego ogródka (efekt pracy grupy I),
- wzorcowo zastawiony stół, na nim przygotowane potrawy (efekt pracy grupy II),
- kącik sportowy,
- kącik „Ostrzeżenie zdrowotne” – pokazujący, czego należy się wystrzeżać, aby być zdrowym (np. zepsuta żywność, brudne naczynia, popiół z papierosów),
- kącik zielarski – zasuszone zioła, herbatki ziołowe, przyprawy (efekt pracy grupy V),
- „Biblioteczka” – miejsce, gdzie znajdą się zielniki, książeczka kulinarna, prace – laureatki konkursów.

Oprócz prezentacji wizualnej i dźwiękowej (w salonie będą rozbrzmiewać dźwięki przyrody nagrane na kasetę magnetofonową przez grupę VI), odbędzie się prezentacja słowna. Liderzy grup omówią dokonania swoich zespołów, zaprezentują efekty i karty pracy.

System oceniania

Oceny pracy grup dokonuje komisja składająca się z nauczycieli (lub ewentualnie również rodziców). Na podstawie obserwacji całorocznej pracy, efektów końcowych, prezentacji członkowie komisji przyznają punkty w skali od 1 do 6, oceniając:

1. wartość merytoryczną,
2. pomysłowość i inwencję twórczą,
3. estetyka, dokładność,
4. efekt końcowy,
5. prezentację.

Członkowie komisji dokonują zapisu przyznanych punktów w przygotowanym „Arkuszu oceny dla komisji” (załącznik 10). Wszyscy uczniowie uczestniczący w realizacji projektu dokonują samooceny (załącznik 11) oraz oceny pracy grup – swojej i wszystkich pozostałych (załącznik 12), a także zostają (każdy indywidualnie) ocenieni przez nauczycieli przedmiotów biorących udział w projekcie (załącznik 13).

Załącznik 1**Ustalenie zasad pracy w zespole**

1. Kto będzie naszym:
  - liderem (przewodniczącym zespołu)?
.....
  - reporterem (osobą opisującą, co grupa zrobiła)?
.....
  - koordynatorem (osobą udzielającą pomocy – np. kontaktującą z nauczycielem, rodzicem)?
.....
  - strażnikiem bezpieczeństwa (osobą pilnującą przestrzegania przyjętych zasad współpracy oraz zasad ostrożności)?
.....
2. Jak podzielimy odpowiedzialność za realizację zadań?
.....
3. Jak będziemy podejmować decyzje?
.....
4. W jaki sposób będziemy rozwiązywać konflikty, spory?
.....
5. Gdzie i w jakim czasie będą odbywały się spotkania naszego zespołu?
.....
6. Jakie zasady będą obowiązywały w naszej grupie, aby dobrze nam się pracowało?
.....

Załącznik 2**Podział zadań w zespole**

Lp.	Zadanie (co trzeba wykonać?)	Kto to zrobi?	Co jest do tego potrzebne?	Kiedy zostanie wykonane (terminarz)
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				

Załącznik 3**Plan sprawozdania z poszczególnych zadań**

1. Tytuł zadania: .....

2. Nazwiska i imiona realizatorów

– członków grupy:

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

– nauczycieli opiekujących się grupą:

- .....
- .....
- .....

3. Uzasadnienie wyboru zadania:

.....
 .....

4. Podanie celów zadania:

.....
 .....

5. Przedstawienie działań, które pozwoliły dojść do celu:

.....
 .....

Do sprawozdania należy załączyć zdjęcia, zasady pracy w zespole, kartę przydziału zadań, kartę prac powstałych w trakcie realizacji zadania itp.

Załącznik 4

KARTA PRACY
„Legitymacje roślin z naszego ogródka”

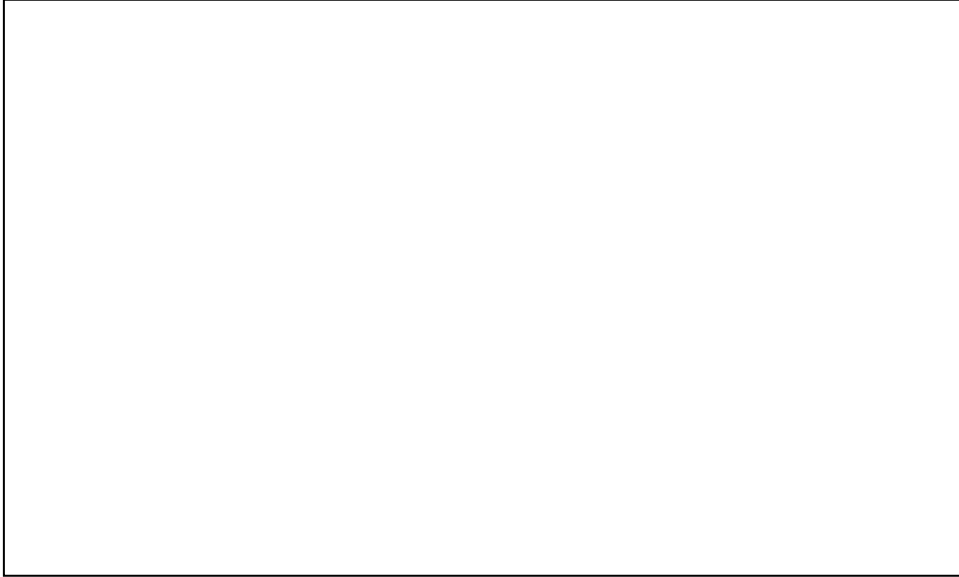
Grupa nr ..... Data .....

Imię i nazwisko, klasa:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

Nazwa rośliny

.....

Ilustracja rośliny

1. Skąd roślina pochodzi?

.....

2. Warunki uprawy:

a) termin siewu .....

b) gleba .....

c) temperatura .....

d) wilgotność .....

e) sąsiedztwo innych roślin .....

3. Wartości odżywcze (np. witaminy)

.....

4. Roślina może być składnikiem następujących potraw:

.....

.....

Uwagi, opinie

- nauczyciela przyrody:

.....

.....

- nauczyciela techniki:

.....

.....

Załącznik 5

KARTA PRACY
Badamy „kondycję” naszego kompostownika

Grupa nr ..... Data .....

Imię i nazwisko, klasa:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

- porównanie warunków panujących w kompostowniku i zwykłej stercie liści:

	Kompostownik	Sterta liści
Rozkład składników		
Temperatura		
Organizmy zwierzęce		

Uwagi, opinie

- nauczyciela przyrody:

.....
 .....
 .....

Załącznik 6

KARTA PRACY
Wzór strony książeczki kulinarnej

Grupa nr ..... Data .....

Imię i nazwisko, klasa:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

Nazwa potrawy:

Składniki:

- .....
- .....
- .....
- .....

Wartości odżywcze:

.....

Kalorie:

.....

SMACZNEGO!!!

Uwagi, opinie

- nauczyciela informatyki (na temat wykonanej książeczki kulinarnej):

.....
 .....
 .....

- nauczyciela techniki (dotyczące wykonanych, na podstawie zebranych przepisów, potraw):

.....
 .....
 .....

Załącznik 7

KARTA PRACY
Karta kontrolna biegu

PRZYRODNICZY BIEG TERENOWY

Karta startowa uczestników – grupy nr ..... (.....)

Klasa .....

Skład zespołu: .....
.....
.....
.....

Wyruszenie na trasę, na której spotkacie punkty kontrolne. Przy każdym wykonaniu pewne zadania. Dla Was będą łatwe – jesteście przecież razem.

Czas startu: ..... . Czas dotarcia na metę: .....

Numer stanowiska	Potwierdzenie przybycia – wykonania zadania (np. rozwiązanie zadania)

Załącznik 8

KARTA PRACY
Arkusz obserwacji
poziomu czystości w klasach

Grupa nr ..... Data .....

Imię i nazwisko, klasa:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

Miesiąc		WRZESIEŃ			PAŹDZIERNIK			(kolejne miesiące roku szkolnego)
klasa	kryteria	Estetyka klasy	Higiena osobista uczniów	Ład i porządek	Estetyka klasy	Higiena osobista uczniów	Ład i porządek	
	<i>OP</i>							
	<i>KL. I</i>							
	<i>KL. II</i>							
	<i>KL. III</i>							
	<i>KL. IV</i>							
	<i>KL. V</i>							
	<i>KL. VI</i>							

Ocena czystości klas może dokonywać się poprzez przyznawanie punktów, które następnie mogą być „przeliczone” na „bużki”, a dopiero te wpisywane do arkusza obserwacji, np.

- 20 – 19 pkt.   🏆 (doskonale)
 18 – 15 pkt.   🍷 (dobrze)
 14 > pkt.   😊 (wymaga poprawy)

Uwagi, opinie

- pielęgniarce:

.....
 .....

Załącznik 9

KARTA PRACY
Wzór karty zielnika

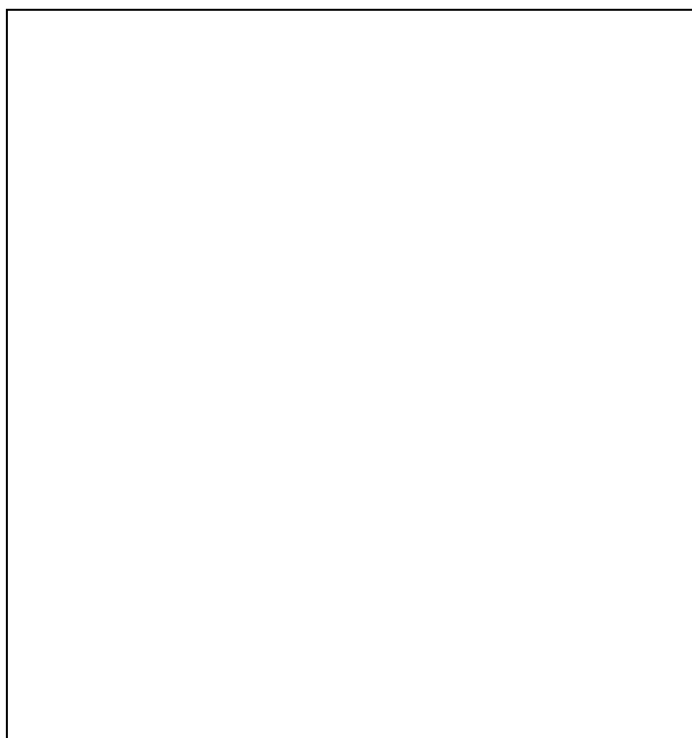
Grupa nr ..... Data .....

Imię i nazwisko, klasa:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

Nazwa rośliny

.....

Wklejony zasuszony okaz (liść, kwiat, korzeń)

1. Krótka charakterystyka rośliny:

- .....
- .....
- .....

2. Termin zbioru: .....

3. Zbierana część rośliny: .....

4. Właściwości lecznicze:

.....
 .....

Uwagi, opinie

- nauczyciela przyrody (na temat zebranych roślin, dokonanych opisów):

.....
 .....

- nauczyciela informatyki i techniki (dotyczące jakości wykonania zielnika):

.....
 .....

Załącznik 10

OCENA PROJEKTU ocena pracy grup

ARKUSZ OCENY DLA CZŁONKA KOMISJI								
(skala ocen: 1-6 punktów)								
Grupa	Kryteria oceny	Wartość merytoryczna	Pomysłowość i inwencja twórcza	Estetyka, dokładność	Umiejętność współpracy w grupie	Efekt końcowy	Prezentacja	OCENA KOŃCOWA (suma pkt.)
I								
II								
III								
IV								
V								
VI								

.....
(podpis członka komisji)

Załącznik 11

OCENA PROJEKTU

ARKUSZ SAMOOCENY UCZNI ..... grupa.....
 (imię i nazwisko)

Odpowiedz szczegółowo na poniższe pytania. Twoje odpowiedzi pozwolą mi skrupulatnie ocenić całoroczną pracę nad projektem:

1. Jaki był temat projektu, nad którym pracowałeś/aś?
 .....
2. Jaka była Twoja rola w grupie?
 .....
3. Jakie trudności, problemy pojawiły się w czasie pracy i w jaki sposób je rozwiązałeś/aś?
 .....
 .....
 .....
4. Z czyjej pomocy korzystałeś/aś (rodzice, rówieśnicy, nauczyciele, instytucje) i w jakim zakresie?
 .....
 .....
5. Czego się nauczyłeś/aś pracując nad projektem?
 .....
 .....
 .....
6. Na ile punktów w skali 1-6 oceniasz: swój wkład w pracę grupy .....,
 zdobyte umiejętności i wiedzę?
 .....
7. Czy Twoje oczekiwania związane z taką metodą pracy zostały spełnione,
 czy odpowiada Ci taka forma zdobywania wiadomości i umiejętności?
 .....
 Uzasadnij swoją wypowiedź:
 .....
 .....
 .....
8. Jakie ewentualne zmiany należałoby wprowadzić do organizacji grup?
 .....
 .....
 .....

Załącznik 12

OCENA PROJEKTU
ocena pracy grup
(dokonana po końcowej prezentacji)

ARKUSZ OCENY DLA UCZNI (skala ocen: 1-6 punktów)						
GRUPA	KRYTERIA OCENY	Na ile oceniasz wkład grupy włożony w realizację zadań?	Jaką ocenę postawisz za oryginalność ujęcia tematu?	Jak oceniasz efekty końcowe i prezentację?	W jakim stopniu projekt rozbudził zainteresowanie tematem?	OCENA KOŃCOWA ZA PROJEKT
I (moja)						
II						
III						
IV						
V						
VI						

.....
(podpis ucznia)

Załącznik 13

OCENA PROJEKTU
(karta oceny indywidualnej ucznia)

ARKUSZ OCENY UCZNIĄ												
(skala ocen: 0-6 punktów)												
Imię i nazwisko	Kryteria oceny	Pełnienie funkcji w zespole	Dokonanie końcowej prezentacji	Umiejętność współpracy w zespole	Udział w wykonywaniu zadań						Umiejętność oceny (innych i samooceny)	OCENA KOŃCOWA ZA PROJEKT (suma pkt.)
					zad. 1	zad. 2	zad. 3	zad. 4	zad. 5	zad. 6		

Załącznik 14

Karta ewaluacyjna
Przyrodniczego Biegu Terenowego

1. Podkreśl rysunek, który odzwierciedla Twoje odczucia po odbytych biegach terenowych

2. Co Ci się najbardziej podobało/nie podobało się – krótko uzasadnij.
3. Gdybyś miał wybrać najciekawszy element biegu, to wybrałbyś...
4. Co sprawiło Ci trudność?
5. Czy chciałbyś jeszcze brać udział w takim biegu?

Załącznik 15

Ankieta ewaluacyjna dla ucznia dotycząca realizacji projektu „Od czego zależy nasze zdrowie?”

1. Uczestniczyłem w następujących działaniach:

- a) prace w ogródku,
- b) przygotowanie potraw,
- c) Przyrodniczy Bieg Terenowy,
- d) konkursy,
- e) organizacja Salonu Zdrowia,
- f) wykonanie książeczki kulinarnej,
- g) wykonanie zielnika roślin leczniczych,
- h) redagowanie gazetki szkolnej.

2. Z powyższego najbardziej podobało mi się:

.....

3. Chciałbym, aby powtórzono (kontynuowano):

.....

4. Uczestnictwo w wyżej wymienionych zadaniach skłoniło mnie do:

- a) rozmowy z nauczycielem,
- b) rozmowy z kolegą/koleżanką,
- c) rozmowy z rodzicami,
- d) samodzielnych poszukiwań.

5. Dowiedziałem się, utrwaliłem:

.....

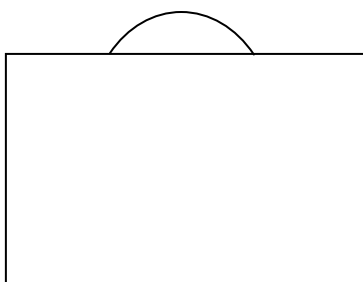
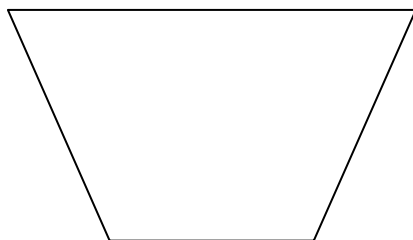
6. Moja ocena projektu (zaznacz odpowiednią buźkę):

Załącznik 16**Formularz ewaluacji****Drogi uczniu!**

Masz przed sobą dwa rysunki – kosz i walizeczkę. Zastanów się, jak oceniasz zadania, w których uczestniczyłeś. Co byś chciał zabrać ze sobą z tej lekcji, a co wyrzucić do kosza?

W kontur walizki wpisz, co Ci się najbardziej podobało, czego się nauczyłeś, co chcesz zabrać ze sobą. Do symbolicznego „kosza na śmieci” wrzuć (wpisz) to co Ci się nie podobało, lub najmniej podobało, co nie będzie Ci przydatne.

Walizka:Kosz:Załącznik 17**Karta ewaluacji
Oceniamy naszą współpracę****Drogi uczniu!**

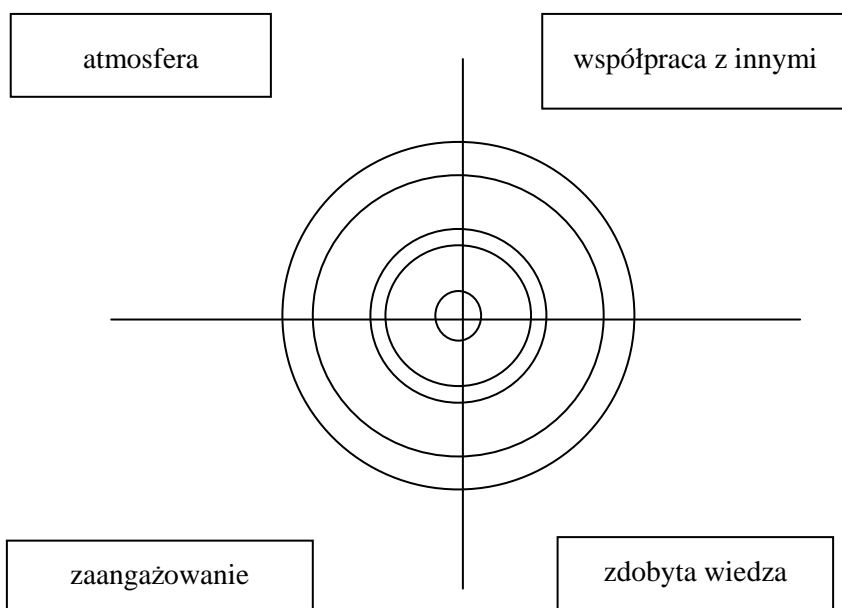
Na pewno masz własne zdanie o Waszej (Twojej i Twoich kolegów) współpracy podczas realizacji zadania. Wiesz, co Ci odpowiada, a co denerwuje. Daję Ci możliwość oceny tej współpracy poprzez odpowiedzi na pytania zamieszczone w poniższej tabelce. Przy każdej odpowiedzi namaluj odpowiednią buźkę.

Odpowiadaj szczerze na wszystkie pytania.

Co?	Jak oceniasz?		
			
1. Pomagaliśmy sobie.			
2. Byliśmy dla siebie bardzo mili i uprzejmi.			
3. Podczas realizacji zdania czułem się bardzo dobrze.			
4. Słuchałem, gdy inni mieli coś do powiedzenia.			
5. Inni słuchali, gdy ja coś mówiłem.			
6. Sprawiedliwie dzieliliśmy się obowiązkami.			
7. Wszyscy pracowali tak samo pilnie.			
8. Nikt nie chciał być najważniejszy.			

Załącznik 18**Karta ewaluacji****Drogi Uczniu!**

Masz przed sobą tarczę strzelecką, będziesz do niej strzelał, aby ocenić swoją pracę przy realizacji zadania – zaangażowanie, atmosferę, zdobytą wiedzę, współpracę z innymi. Strzał w sam środek tarczy oznacza, że było super, strzał poza tarczą – „pudło”. Zaznacz mazakiem swoją ocenę uwzględniając określone kryteria.

Bibliografia

E. Brudnik, A. Moszyńska, B. Owczarska, *Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących*. Zakład Wydawniczy SFS, Kielce 2000.
Projekty edukacyjne na zajęciach z edukacji czytelniczej i medialnej. W: „Biblioteka w Szkole” – Miesięcznik Nauczycieli Bibliotekarzy, nr 10/2001.